0253-0254- SS Lucius I - Decreta Occidentalibus Episcopis Directa

O93, f. 21va; N442, f. 49ra; V630, f. 50vb; I83, f. 105rb; VD38, f. 98ra; SG670, p. 203b; P9629, f. 25r

INCIPIUNT[1] DECRETA LUCII PAPAE OCCIDENTALIBUS[2] EPISCOPIS DIRECTA.<SG670, p. 204a>

Dilectissimis fratribus omnibus episcopis[3] partibus occidentalibus tam Gallis[4] quam et Hispanis[5] consistentibus Lucius episcopus in domino salutem.

Litteris[6] dilectionis vestrae, quas ad[7] beati Petri apostoli sedem pro vestri causa negotii[8] misistis, libenter suscepimus, sed de vestris afflictionibus non modice contristati sumus.
Significastis[9] enim[10] vos tam a quibusdam[11] non rectam fidem tenentibus, sed erroribus implicatis[12] [13] quam et[14] ab aliis eos imitantibus vos persequi et infamari atque vestras ecclesias suis dotibus[15] et fidelium oblatio<V630, f. 51ra>nibus exspoliari vestrosque[16] ministros[17] nimis vexari, et ideo multos a vobis et a recta fide discedere, quod[18] eis non potestis defensionem impendere[19] nec ea, quae necessaria sunt, ministrare. Nolite mirari[20], fratres, si vos malivoli et impii per<I83, f. 105va>sequuntur, cum ipsum Christum caput nostrum sint persecuti, unde et consolatricem ipsam habetis veritatem, quae ait: Si patrem<SG670, p. 204b>familias[21] Beelzebub[22] vocaverunt, quanto magis domesticos eius? Ipsa iterum <VD38, f. 98rb> consolans nos[23] loquitur dicens: <P9629, f. 25v> Si de hoc mundo fuissetis, mundus, quod suum erat, diligeret, sed quia non estis de hoc mundo, sed ego elegi[24] vos de mundo, propterea odit vos mundus.
Propter tales, fratres, hortamur vos, sicut et in hac[25] sancta ecclesia constitutum habemus, ut semper testes vobiscum sacerdotes et diaconos[26] habeatis, et licet conscientia sufficere possit propria, tamen propter malivolos iuxta apostolum[27] etiam testimonium nos[28] oportet habere[29] bonum[30] ab his, qui foris sunt, quoniam[31] et in hac sancta sede constitutum habemus, ut duo presbyteri et[32] tres diaconi in omni loco episcopum non deserant propter testimonium ecclesiasticum.
Episcopi[33] ergo non sunt leviter <I83, f. 105vb> accusandi vel detrahendi, quia iniuria eorum[34] ad Christum pertinet[35], cuius vice[36] legatione[37] funguntur in ecclesia. Unde nobis[38] omnibus[39] [40], qui nobiscum sunt in vestro[41] solacio, <SG670, p. 205a> sicut et olim factum[42] invenimus, constitui placuit, ut criminationes maiorum natu per alios <VD38, f. 98va> non fiant, nisi per ipsos, qui crimina intendunt[43], si[44] tamen ipsi digni et irrepraehensibiles apparuerint et actis docuerint[45] publicis omni[46] se[47] carere suspicione[48] atque inimicitia, <N442, f. 49rb> et irrepraehensibilem fidem ac[49] conversationem[50] ducere.
Unde placuit, ut[51] a quibuscumque iudicibus ecclesiasticis ad[52] alios iudices ecclesiasticos, ubi est maior auctoritas[53], fuerit provocatum, audientia non negetur.
Item[54] [55] constituimus, sicut et a sanctis apostolis eorumque successoribus decretum repperimus: Si[56] quis metropolitanus episcopus[57], nisi quod ad[58] [59] suam solummodo propriam pertinet parrochiam, <I83, f. 106ra> sine[60] consilio et voluntate omnium comprovincialium episcoporum extra[61] aliquid[62] agere temptaverit, gradus sui periculo subiacebit et, quod egerit, irritum[63] habeatur et vacuum. Sed quicquid de provincialium[64] <SG670, p. 205b> coepiscoporum[65] causis eorumque ecclesiarum et clericorum atque saecularium necessitatibus aut de quibuscumque communibus causis agere aut dis<VD38, f. 98vb>ponere necesse fuerit[66], hoc cum[67] omnium <V630, f. 51rb> consensu comprovincialium[68] agatur pontificum, non aliquo[69] dominationis fastu[70] [71], sed humillima et concordi[72] [73] administratione, sicut dominus ait: Non veni ministrari[74], sed ministrare, et alibi: Qui maior est vestrum, erit minister vester, et reliqua. Similiter et ipsi comprovinciales[75] episcopi cum[76] eius consilio, nisi quantum ad proprias pertinet parrochias[77], agant iuxta sanctorum constituta patrum, ut uno animo[78], uno ore concorditer[79] sancta glorificetur trini<I83, f. 106rb>tas in saecula.
Similiter auctoritate <O93, f. 21vb> fulti apostolica praecipimus, ut nullus metropolitanus[80] absque ceterorum omnium comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas eorum[81], quia irrita[82] erunt et ipse causam pro[83] facto dabit[84].
<SG670, p. 206a> Episcopi[85] vero per singulas provincias observent, ne posteriores se prioribus suis[86] praeferant nec eis inconsultis[87], nisi quantum <VD38, f. 99ra> ad propriam pertinet parrochiam, aliquid agant, sed omnes[88] de communibus[89] eorum causis consonam[90] sententiam proferant[91] et determinent, quoniam aliter acta[92] nullas vires habebunt[93] nec ecclesiasticae reputabuntur.
Bonum[94] esset[95], fratres, et valde deum timentibus et pie vivere volentibus[96] necessarium, si intra ecclesiam[97] catholicam nullius mali aut infestationis[98] [99] alicuius erga domini sacerdotes aut iuste et pie vivere volentes germen exsurgeret[100] [101]. Sed quia[102] praevalente[103] invidia, quod deterius[104] [105] est, surgit et crescit atque nimis in <I83, f. 106va> omnes partes se extendit, idcirco necesse est illud ecclesiastico et apostolico abscidi mucrone[106], ne[107] servos dei ac domini sacerdotes valeat nocere aut perdere.
Exhonoravit enim dominus[108] [109], ut in ecclesiastico legitur libro, conventus <SG670, p. 206b> malorum[110] et destruxit[111] deus usque in finem. Sedes[112] ducum superborum <VD38, f. 99vb> destruxit[113] deus, et sedere fecit mites pro eis. Radices[114] gentium <N442, f. 49va> superbarum[115] arefecit[116] deus et plantavit humiles ex ipsis gentibus. Terras gentium avertit[117] [118] dominus[119] et perdit[120] eas usque ad fundamentum. Arefecit ex ipsis et

disperdidit[121] illos et cessare fecit memoriam eorum a[122] terra. Perdidit deus[123] memoriam superborum, et[124] reliquit[125] memoriam humilium sensu. Non[126] est creata hominibus superbia neque iracundia nationi[127] mulierum. Semen hominum honorabitur hoc[128], quod timet deum, semen autem hoc[129] exhonorabitur hominum, quod praeterit[130] mandata <V630, f. 51va> domini. In medio fratrum <I83, f. 106vb> rector[131] illorum[132] in honore, et qui timent dominum, erunt in oculis illius[133]. Gloria divitum honoratorum[134] et pauperum timor dei[135] est[136]. Non[137] despicere hominem iustum pauperem et non[138] magnificare virum peccatorem divitem. Magnus[139] iudex[140] et potens est honore, et non est maior <SG670, p. 207a> illo, qui timet deum. Servo[141] sensato liberi[142] serviunt, et vir prudens <VD38, f. 99va> et disciplinatus non murmurabit correptus, et inscius[143] non honorabitur. Noli te extollere in faciendo opere[144] tuo et noli cunctari[145] in tempore angustiae. <P9629, f. 26r> Melior est, qui operatur[146] et[147] abundat in omnibus quam, qui gloriatur et eget pane[148]. Fili, in mansuetudine serva animam tuam et da illi honorem secundum meritum suum. Peccantem[149] in animam suam, quis iustificabit[150] et quis honorificabit[151] exhonorantem[152] animam suam? Pauper gloriatur per disciplinam et timorem suum, et est homo, qui honorifi<I83, f. 107ra>catur propter substantiam suam. Qui gloriatur in paupertate[153], quanto magis in substantia[154] [155]? Et qui gloriatur in substantia[156], paupertatem vereatur[157]. Sapientia humiliati[158] exaltabit caput illius[159], et in medio[160] magnatorum consedere illum faciet[161]. Non laudes virum in specie sua, neque spernas hominem in visu suo. <SG670, p. 207b> Brevis[162] in volatilibus est apis[163], et initium dulcoris habet[164] fructus illius. In vestitu ne glorieris umquam, nec[165] in die honoris tui extollaris, quoniam mirabilia[166] opera[167] altissimi[168] <VD38, f. 99vb> solius et gloriosa et[169] absconsa et invisa[170] opera illius. Multi tyranni[171] sederunt in throno et insuspicabilis portabit[172] diadema. Multi potentes oppressi sunt valide[173] et gloriosi traditi sunt in manus[174] alterorum. Priusquam interroges[175], nec[176] vituperes quemquam, et cum interrogaveris, corripe iuste. Priusquam audias[177] [178], ne respondeas verbum, et in me<I83, f. 107rb>dio seniorum, ne adicias loqui. De re ea, quae te non[179] molestat[180] ne[181] certeris[182] [183] [184], et in iudicio peccantium ne[185] consistas.

Fili, ne in mul<N442, f. 49vb>tis sint actus tui, et si dives fueris, non eris immunis[186] a delicto. Si enim secutus fueris, non appraehendes, et non effugies[187], si praecucurreris[188]. Est homo laborans et festinans et dolens impius, et tanto magis non abundat[189]. Est homo <SG670, p. 208a> marcidus[190], egens recuperatione, plus deficiens virtute, et[191] abundans paupertate, <VD38, f. 100ra> et oculus[192] dei[193] respexit illum in bonum et erexit illum ab[194] humilitate ipsius et exaltavit[195] caput eius[196], et mirati sunt in illo multi et honoraverunt deum. Bona et mala, vita <V630, f. 51vb> et mors, paupertas et honestas a deo sunt. Datio[197] dei permanet iustis et profectis[198] [199] illius successus[200] habebunt in aeternum. Est[201], qui locupletatur parce[202] agendo, et haec pars mercedis[203] illius[204] in eo, quod dicit: Inveni requiem mihi et nunc manducabo <I83, f. 107va> de bonis meis solus, et nescit, quod tempus praetereat[205], et relinquet omnia aliis et morietur. Sta in testamento[206] tuo et in illo colloquere, et in opera mandatorum tuorum veteresce, ne manseris[207] in operibus peccatorum[208]. Fide autem in deo et mane in loco tuo. Facile est enim in oculis dei subito honestari[209] pauperem. Benedictio dei in mercedem[210] iusti festinat et in honore veloci[211] processus illius fruc<SG670, p. 208b>tificat[212]. Ne dicas: <VD38, f. 100rb> Quid[213] [214] est mihi opus, et quae[215] erunt <O93, f. 22ra> mihi ex hoc bona? Ne dicas: Sufficiens sum et quid[216] ex hoc pessimabor[217]? In die bonorum ne immemor sis malorum[218] et[219] in die malorum ne immemor sis bonorum, quoniam facile est coram deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas. Malicia[220] [221] ore oblivionem facit luxuriae magnae, et in fine hominis[222] denudatio operum[223] illius. Ante mortem ne laudes hominem quemquam, quoniam in filiis suis agnoscitur vir. Non <I83, f. 107vb> omnem[224] hominem inducas in domum tuam, multae enim insidiae sunt dolosi. Sicut enim eructuant[225] praecordia[226] foetantium[227] [228] et sicut perdix[229] inducitur[230] in caveam et ut caprea in laqueum, sic et cor superborum, et sicut prospector videns casum[231] proximi sui. Bona enim in malum convertit insidiator et in electis imponit[232] maculam. Ab scintilla una augetur ignis et ab uno doloso augetur sanguis. <VD38, f. 100vb> Homo vero peccator sanguini in<SG670, p. 209a>sidiatur[233]. Attende[234] tibi a[235] pestifero, fabricat enim mala, ne forte inducat[236] [237] super te subsannationem[238] in perpetuum. Admitte[239] ad te alienigenam, et subvertet te in turbore et abalienabit[240] te a tuis propriis.

Tales, carissimi, <N442, f. 50ra> valde sunt cavendi, usque dum aut convertantur aut abscidantur[241] verbo divino. Beatus autem[242] est[243] ille, qui non est lapsus[244] verbo ex ore suo et[245] non est stimulatus in tristitia[246] delicti. Felix, qui non habet animi sui <I83, f. 108ra> tristitiam, et non abscedit[247] [248] ab spe sua. Scriptum est enim: Melior est unus timens deum quam mille impii. Sapiens vero non est omnis, qui nocet.

Res[249] quoque[250] ecclesiarum vestrarum et oblationes fidelium, quas significastis[251] a quibusdam irruentibus vexari <V630, f. 52ra> vobisque et ecclesiis vestris auferri, indubitanter <VD38, f. 100vb> maximum est peccatum, testante scriptura, quae ait: Qui abstulerit aliquid patri vel matri et dicit hoc non esse peccatum, <SG670, p. 209b> homicidae particeps est. Pater[252] ergo noster sine dubio deus est, qui nos creavit, et mater nostra[253] ecclesia, quae nos in baptismo spiritaliter generavit. Et ideo, qui Christi pecunias et ecclesiae aufert[254], fraudat[255] et rapit, homicida in conspectu iusti iudicis esse deputabitur. Unde scriptum est: Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem facit, qui autem pecunias[256] vel res ecclesiae abstulerit, sacrilegium facit. Unde et Iudas, qui <I83, f. 108rb> pecuniam[257] fraudavit, quae[258] usibus ecclesiae, id est pauperibus, quos ecclesia pascere debet, distribuebatur[259] iussu salvatoris, cuius vicem episcopi tenent, non solum <VD38, f. 101ra> fur, sed fur[260] sacrilegus effectus[261] [262] est. De talibus enim, id est, qui facultates ecclesiae rapiunt, fraudant vel auferunt, <P9629, f. 26v> dominus[263] comminans[264] omnes[265] per prophetam loquitur dicens: Deus, ne taceas tibi, ne sileas

et non quiescas, deus, quia ecce inimici tui tumultuati[266] sunt et, qui oderunt te, levaverunt[267] caput. Contra[268] [269] populum tuum nequiter[270] tractaverunt <SG670, p. 210a> et inierunt[271] consilium adversum[272] archanum[273] tuum. Dixerunt[274] [275]: Venite et conteramus[276] eos de gente, et non sit memoria nominis Israel ultra. Quoniam tacuerunt corde, pariter contra[277] foedus pepigerunt tabernacula Idumeae[278] et Ismaelitarum, Moab et Agareni, Gebal[279] et Amon[280] et[281] Amalech, Palestina[282] cum habitatoribus[283] Tyri. Sed et Assur iunxit[284] se[285] cum eis, facti sunt brachium filiorum Loth. Fac[286] illis[287] sicut Madian, sicut Sisarae, sicut Iabin <I83, f. 108va> <VD38, f. 101rb> in torrente[288] Cison. Contriti sunt in Endor[289], fuerunt quasi sterquilinium terrae. Pone duces eorum sicut Oreb et Zeb[290], sicut Zebeae et Salmana[291] omnes principes eorum, qui dixerunt[292]: Possideamus nobis pulchritudinem dei. Deus meus, pone <N442, f. 50rb> eos[293] ut rotam[294], quasi stipulam ante faciem venti. Quomodo ignis comburit silvam et sicut flamma devorat montes, sic persequeris eos in tempestate tua, et in turbine[295] [296] tuo[297] conturbabis eos. Imple[298] facies illorum[299] ignominia[300], et quae<SG670, p. 210b>rant[301] nomen[302] tuum, domine. Confundantur et conturbentur usque in aeternum et erubescant et pereant et sciant, quia nomen tuum[303] dominus solus[304] tu, excelsus super omnem terram.

Haec fieri prophetae, haec apostoli, haec successores eorum et omnium catholicorum patrum vetant decreta, <V630, f. 52rb> et tales praesumptiones sacrilegia esse diiudicant. Quorum nos[305] sequentes exempla omnes tales <VD38, f. 101va> praesumptores et[306] [307] ecclesiae raptores atque suarum facultatum alienatores una vobis<I83, f. 108vb>cum a liminibus sanctae matris[308] ecclesiae anathematizatos[309] apostolica auctoritate pellimus[310] et damnamus atque sacrilegos esse iudicamus, et non solum eos, sed omnes consentientes eis, quia non solum, qui faciunt, rei[311] iudicantur, sed etiam, qui facientibus[312] consentiunt. Par[313] enim poena et agentes[314] et consentientes compraehendit[315].

Vos ergo, fratres, vigilate et orate, viriliter agite et confortamini <O93, f. 22rb> in domino et omnia vestra iuxta[316] apostolum <SG670, p. 211a> in caritate fiant.

A recta ergo fide et apostolico tramite[317] propter[318] ullam perturbationem nolite recedere[319] scientes, quia[320] iuxta salvatoris sententiam[321] beati sunt, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Haec est apostolorum viva[322] traditio, haec[323] vera caritas, quae praedicanda est et praecipue[324] diligenda ac fovenda[325] [326] atque fiducialiter ab omnibus[327] tenenda. <VD38, f. 101vb> Haec[328] sancta et apostolica mater omnium ecclesiarum Christi ecclesia, quae per dei omnipotentis gratiam a tramite apostolicae traditionis numquam errasse probabitur[329] nec hereticis novitati<I83, f. 109ra>bus depravanda[330] subcubuit, sed, ut in exordio normam[331] fidei[332] christianae percepit[333] ab auctoribus[334] suis, apostolorum[335] Christi principibus illibata[336] finetenus[337] [338] manet secundum ipsius domini salvatoris divinam pollicitationem[339], qui suorum discipulorum principi in[340] suis fatus[341] [342] est evangeliis: Petre, inquiens[343], ecce satan[344] expetivit[345], ut[346] cri<SG670, p. 211b>braret vos, sicut[347] qui cribrat[348] triticum. Ego[349] autem pro te rogavi, ut non deficiat[350] fides tua, et tu aliquando[351] confirma fratres tuos.

Consideret itaque vestra excellens prudentia, quam bonum sit persistere[352] in dispensatione[353] [354] vobis credita et[355] in fide recta atque hereticis et aemulis[356] Christi repugnare[357] [358] et numquam[359] a veritatis tramite declinare, <N442, f. 50va> quoniam dominus et salvator omnium, cuius fides[360] est[361], qui pro nobis mori non dubitavit et proprio nos suo redemit[362] sanguine, qui fidem beati Petri non defecturam[363] promisit et confirmare eum fratres suos[364] admonuit, quod apostolicos pontifices meae exiguitatis[365] praedecessores[366] confidenter fecisse semper cunctis est cognitum. Quorum et pusillitas[367] mea, licet impar[368] <I83, f. 109rb> et[369] minima[370], pro suscepto tamen divina dignatione ministerio pedissequa[371] cupit exsistere. Vae enim <V630, f. 52va> erit[372] nobis, qui huius ministerii[373] onus susceptum habemus, si veritatem salvatoris nostri Iesu Christi, quae[374] apostoli[375] <SG670, p. 212a> praedicaverunt, praedicare neglexerimus[376], vae erit[377] nobis[378], si silentio veritatem oppresserimus, quam[379] erogare[380] [381] nummulariis[382] iubemur[383], id est, christianos populos imbuere[384] et docere. Quid[385] in ipsius Christi futuro dicturi sumus examine[386], si sermonum eius veritatem confundimur[387] [388] praedicare? Quid[389] erit de nobis, cum de commissis nobis animabus[390] et de officio suscepto rationem iustus iudex Christus deus[391] noster districtam exegerit[392] [393]? Ideo fratres, hortor dilectionem vestram, obtestor[394] et moneo, ut, qua debetis et potestis, sollicitudine vigiletis ad investigandos hereticos et inimicos sanctae dei ecclesiae, et[395] a[396] sanis mentibus, ne pestis[397] haec latius divulgetur, severitate[398] [399], qua potestis[400], pro viribus exstirpetis[401], quoniam, ut[402] ha<VD38, f. 102rb>bebit a deo dignae remunerationis praemium, qui diligentius, quod ad salutem commissae sibi plebis proficiat, fuerit exsecutus[403], ita ante tribunal domini de reatu[404] neglegentiae[405] <I83, f. 109va> se non poterit excusare, qui<SG670, p. 212b>cumque plebem suam contra sacrilegae persuasionis[406] [407] auctores noluerit custodire.

Data Kal. Aprilis Gallo et Volusiano vv.[408] cc. conss.

O93, f. 22rb; N442, f. 50va; V639, f. 52va; I83, f. 109va; VD38, f. 102rb; SG670, p. 212b; P9629, f. 26v

1 *Überschrift] fehlt I83; VD38;* Lucii papę *SG670 (von der Hand des Korrektors)*
2 OCCIDENTALIBUS EPISCOPIS DIRECTA *fehlt N442*
3 episcopis] episcopis in *VD38; SG670*
4 galliis *N442; SG670;* galliis *korr. aus* gallis *V630*

5 hispaniis *N442; SG670;* hispaniis *korr. aus* hispanis *V630;* spanis *VD38*
6 Litteras *V630; P9629; SG670*
7 ad *korr. aus* a *O93*
8 negotii *korr. aus* negotia *P9629*
9 *am Rande* Quod episcopi semper testes debeant habere secum id est duos sacerdotes et tres diaconos *V630*
10 enim vos *korr. aus* enim *P9629*
11 quibusdam *korr. aus* quibus *V630*
12 *am Rande* compraehensos colligatos *VD38*
13 implicatos *VD38*
14 et ab *korr. aus* et *O93*
15 *am Rande* Donis *VD38*
16 vestrosque *korr. aus* vestros *SG670*
17 ministros *fehlt SG670*
18 quoniam *V630*
19 *am Rande* Tribuere *VD38*
20 mirare *I83*
21 patremfamilias *korr. aus* patrem *VD38*
22 beelzebub *korr. aus* beelbub *V630*
23 nostros *P9629*
24 elegi *korr. aus* eligi *I83*
25 hac *fehlt N442*
26 diacones *SG670*
27 apostolo *korr. aus* apostolos *I83*
28 vos *V630; P9629*
29 habere *korr. aus* bere *V630*
30 bonum *fehlt I83; SG670*
31 *am Rande* Ut cum episopo duo (*korr. aus* duos) semper presbyteri et tres diaconi in omni loco sint *I83*
32 vel *N442*
33 *am Rande* De acusationibus episcoporum *P9629; am Rande* QUI ACCUSANT MAIORES NATU ACTIS PUBILICS DOCERE DEBENT SE OMNI CARERE SUSPITIONE ET INIMITITIA *VD38*
34 eorum ad christum] eorum ad eum *korr. aus* eorum *V630*
35 pertinet *korr. aus* cpertinet *I83;* pertinet *korr. aus* pertinet et *SG670*
36 vice] vice ac *I83; SG670*
37 ligatione *P9629*
38 nobis] nobis in *P9629;* nobis et *VD38;* nobis dominus *SG670*
39 omnibusque *O93;* omnibus] omnibus et *SG670*
40 omnibus qui] omnibusque qui *korr. aus* omnibus quae *V630;* omnibusque qui *P9629*
41 nostro *I83; VD38; SG670*
42 factum *fehlt I83*
43 *am Rande* Obiciunt *VD38*
44 si *korr. aus* sic *V630*
45 docuerunt *V630*
46 omni *korr. aus* omnes *SG670*
47 se carere *korr. aus* secare *P9629*
48 suspicatione *SG670*
49 ac conversationem] ad accusationem *korr. aus* accusationem *SG670*
50 conversionem *I83*
51 ut] ut si *korr. aus* ut *SG670*
52 ad alios iudices ecclesiasticos *fehlt V630*
53 auctoritas] auctoritas si *korr. aus* auctoritas *V630*
54 *am Rande* Ut nihil pręsumat metropolitanus nisi quod ad suam pertinet parrochiam *N442; VD38*
55 Id *P9629*
56 *am Rande* De metropolitanis *V630; am Rande* Ut metropolitanus nihil [si]ne suis coepiscopis agat *P9629*
57 episcopus *fehlt V630*
58 ad *korr. aus* a *I83*
59 ad suam solummodo] solummodo ad *V630*
60 nisi *SG670*
61 extra *fehlt V630*
62 aliquid *korr. aus* liquid *P9629*
63 *am Rande* Inane *VD38*

64 conprovincialium *V630*
65 quoepiscoporum *P9629*
66 fuerit *korr. aus* fuerint *SG670*
67 cum *fehlt SG670*
68 cumprovincialium *P9629;* comprovintialium *korr. aus* provintialium *VD38*
69 aliqua, *interlinear* o *SG670*
70 *am Rande* superbia *VD38*
71 fastu *korr. aus* festu *P9629;* fastu *korr. aus* factu *SG670*
72 *am Rande* communi *VD38*
73 concordia *P9629*
74 ministrare *V630*
75 cumprovinciales *P9629*
76 sine *korr. aus* cum *SG670*
77 parrochias] parrochias non *SG670*
78 animo] animo et *I83*
79 concorditer] et uno corde *SG670*
80 metropolitanus] metropolitanus episcopus *V630; P9629*
81 eorum *fehlt P9629; SG670*
82 irrite *P9629*
83 pro facto *korr. aus* profecto *I83*
84 *am Rande* Sustinebit *VD38*
85 *am Rande* Ut posteriores episcopi se prioribus non praeferant *I83*
86 suis *fehlt V630*
87 *am Rande* Non iterrogatis *VD38*
88 omnis *P9629*
89 omnibus *P9629*
90 consonantem *P9629*
91 praeferant *P9629; I83*
92 actae *N442; I83; VD38; SG670*
93 habebunt *korr. aus* haebunt *VD38*
94 Bonum esset *korr. aus* Bonum *O93*
95 esse *P9629;* est *korr. aus* esse *SG670*
96 valentibus *I83*
97 ecclesiam catholicam] catholicam ecclesiam *korr. aus* cathedram ecclesiam *V630;* catholicam ecclesiam *N442; I83; VD38; SG670*
98 *am Rande* Operesionis *VD38*
99 infestationis *korr. aus* infestationibus *SG670*
100 *am Rande* exurgeret *VD38*
101 exsurgat *korr. aus* exsurgeret *SG670*
102 *interlinear* mali *SG670*
103 praevalent *SG670*
104 *am Rande* Peius *VD38*
105 deterius est *korr. aus* deterius *O93*
106 *am Rande* Gladio *VD38*
107 nec *P9629*
108 dominus *fehlt SG670*
109 dominus ut *fehlt I83*
110 malorum et *korr. aus* malorum *O93*
111 dextreuxit *N442*
112 Sed *I83*
113 dextruxit *N442*
114 iuidices *V630*
115 superborum *I83;* superbarum *korr. aus* superborum *SG670*
116 *am Rande* Exiccavit *VD38*
117 *am Rande* Reppulit *VD38*
118 avertit *korr. aus* aver *O93;* evertit *N442; VD38*
119 deus *P9629*
120 perdidit *V630; VD38; SG670;* perdidit *korr. aus* perdit *N442*
121 perdidit *I83*
122 at *P9629*

123 deus memoriam *korr. aus* deus *V630*
124 et] et non *korr. aus* et *SG670*
125 dereliquit *SG670*
126 Non est *korr. aus* Non *P9629*
127 nationum *I83;* notitiam *SG670*
128 hoc *fehlt VD38*
129 hoc exhonorabitur hominum] hominum exonorabitur hoc *VD38*
130 praeterit *korr. aus* praeterriit *SG670*
131 rector *fehlt SG670*
132 eorum *I83; VD38;* erunt *korr. aus* eorum *SG670*
133 eius *N442; I83*
134 honoratori *korr. aus* honoratorum *P9629*
135 domini *VD38*
136 est] est Timor dei est *VD38*
137 Noli *korr. aus* Non *SG670*
138 noli *SG670*
139 Magnus] magnus est *V630; P9629*
140 iudex] iudex deus *korr. aus* iudex *SG670*
141 Servo sensato] servis sensatis *VD38;* servit illi sensatis *korr. aus* servit sensatis *SG670*
142 libere *korr. aus* liberi *SG670*
143 inscius *korr. aus* scius *SG670*
144 opere tuo] opera tua *korr. aus* opere tuo *V630*
145 *am Rande* Dubitare *VD38*
146 operatur *korr. aus* operator *I83*
147 et abundat *fehlt I83*
148 panem *P9629*
149 peccante *P9629*
150 iustificabitur *P9629*
151 exhonorabit *SG670*
152 exhonorantem animam *korr. aus* exhonorantem *VD38*
153 paupertatem *P9629*
154 substantiam *P9629*
155 substantia? Et qui gloriatur in substantia, paupertatem vereatur *korr. aus* substantia *VD38*
156 substantiam *P9629; I83*
157 *am Rande* timeat *VD38*
158 humiliati *korr. aus* humilitati *SG670*
159 eius *V630*
160 medio magnatorum] medii homagnatorum *P9629*
161 faciat *O93; P9629;* faciet *korr. aus* faciat *V630*
162 *interlinear* id est parva *SG670*
163 apes *SG670*
164 habet *fehlt I83*
165 ne *P9629*
166 mirabilia opera *korr. aus* mirabilia *O93*
167 opera *fehlt I83*
168 altissimis *VD38*
169 et *fehlt I83*
170 *interlinear* id est invisibilia *SG670*
171 *am Rande* Reges iniqui et crudeles *VD38*
172 portavit *N442; I83; SG670*
173 valde *I83*
174 manibus *SG670*
175 *interlinear* id est probes *SG670*
176 ne *I83; VD38*
177 audies *O93*
178 audias ne respondeas *korr. aus* audias *P9629*
179 non *fehlt VD38*
180 *am Rande* Non nocet *VD38*
181 ne certeris] nec irriteris *I83;* ne irriteris *SG670;* ne irriteres *VD38*
182 *am Rande* Inciteris ad iram *VD38*

183 irriteris *N442; I83; VD38*
184 certeris *interlinear* vel s *V630*
185 nec *I83*
186 *am Rande* alienus *VD38*
187 fugies *SG670*
188 praecurreris *I83; SG670;* praecucurreris *korr. aus* praecurreris *VD38*
189 habundat *korr. aus* habundet *V630;* habundet *P9629*
190 marcidus *korr. aus* marci *N442*
191 et *fehlt SG670*
192 oculis *P9629*
193 domini *I83; SG670*
194 ad *P9629;* in *SG670*
195 exaltabit *VD38*
196 illius *SG670*
197 *am Rande* Incrementa augmenta *VD38*
198 *interlinear* vel o *V630;* perfectus, *interlinear* pro *SG670*
199 perfectus *P9629*
200 *am Rande* Prosperitates *VD38*
201 Et *P9629*
202 *am Rande* ontinenter sobrie *VD38*
203 marcedis *P9629*
204 illius *fehlt I83*
205 *am Rande* Transeat *VD38*
206 testimonio *V630*
207 manseris in *korr. aus* manseris *SG670*
208 mandatorum *I83;* peccatorum] mandatorum tuorum *korr. aus* mandatorum *SG670*
209 honestare *VD38*
210 mercede *P9629*
211 veloci *korr. aus* vel loci *SG670*
212 iustificat *V630*
213 quid *korr. aus* qui *V630*
214 Quid est mihi opus, et quae erunt mihi ex hoc bona? Ne dicas: *fehlt VD38*
215 quae erunt *korr. aus* quaerunt *V630*
216 quid *korr. aus* quod *SG670*
217 *am Rande* Affligar *VD38*
218 malorum *korr. aus* bonorum *V630*
219 et in die malorum ne immemor sis bonorum *fehlt V630*
220 *am Rande* Afflictio *VD38*
221 Maliti *I83*
222 hominis *korr. aus* homines *VD38*
223 hominum *I83;* operum *korr. aus* hominum *SG670*
224 omne *P9629*
225 eructunt *P9629*
226 *am Rande* Interiora *VD38*
227 *am Rande* Parentum *VD38*
228 fętentium *P9629*
229 praedix *P9629*
230 inducitur *korr. aus* inducitur inducitur *P9629;* ducitur *SG670*
231 *am Rande* Ruinam *VD38*
232 inponet *P9629*
233 insidiatur *korr. aus* insidiator *SG670*
234 *am Rande* Cavete *VD38*
235 *am Rande* A pestifero *VD38*
236 inducat super te] super te inducat *korr aus* super te *I83*
237 inducat super te subsannationem] super te subsannet *SG670*
238 *am Rande* Derisionem *VD38*
239 *am Rande* suscipe *VD38*
240 alienabit *P9629*
241 abscidatur *O93;* abscidantur *korr. aus* abscidatur *SG670*
242 autem est] est autem *SG670*

243 est ille] ille est *VD38*
244 *am Rande* Cecidit hoc est qui non peccavit in verbo *VD38*
245 et non *korr. aus* et *O93*
246 tristicia *korr. aus* tristi *VD38*
247 *am Rande* Recedit *VD38*
248 absedit *O93; V630; P9629*
249 *am Rande* De his qui res ecclesiasticae et oblationes fidelium auferunt *V630,* De raptoribus rerum (*korr. aus* rebus) ecclesiasticarum *I83;* DE INVASORIBUS RERUM AECCLESIARUM *VD38*
250 vero *SG670*
251 significasti *SG670*
252 *am Rande* Res ecclesiarum non invadendos *P9629*
253 noster *O93; P9629*
254 aufert] aut fert *N442*
255 fraudat *korr. aus* fradat *O93*
256 pecunia *VD38*
257 pecuniam *korr. aus* peniam *P9629*
258 quae *fehlt P9629*
259 distribebatur *O93;* distribuebat *V630; SG670*
260 fur] fur et *V630; I83*
261 efaectus *korr. aus* factus *I83*
262 effectus est *korr. aus* effectus *O93*
263 Dominus *korr. aus* Deus *P9629*
264 *am Rande* Increpans redarguens *VD38*
265 omnibus *korr. aus* omnes *SG670*
266 multi *SG670*
267 levaverunt *korr. aus* lavaverunt *P9629*
268 Contra] contra te *korr. aus* contra *SG670*
269 Contra populum tuum *fehlt I83*
270 *am Rande* Maligne *VD38*
271 inierunt *korr. aus* inie *N442;* iniecerunt *I83*
272 adversus *P9629; N442; I83; VD38*
273 *am Rande* Secretum *VD38*
274 Dixerunt] Dixerunt et *VD38*
275 Dixerunt venite *korr. aus* Dixerunt *P9629*
276 *am Rande* Contermaus Destruamus Dispergamus *VD38*
277 contra] contra te *I83; SG670*
278 Idumeae] idum esse *P9629*
279 Iebal *VD38*
280 ammon *korr. aus* aman *SG670*
281 et amalech *fehlt SG670*
282 Palestini *I83; SG670*
283 habitantibus *V630; P9629*
284 iuxta *I83; VD38; SG670*
285 se] se et *korr. aus* se *SG670*
286 Fac illis *korr. aus* Fac *SG670*
287 illi *V630;* illis *fehlt I83*
288 torrentem *V630; P9629*
289 *am Rande* Vicus galilee non longe a monte thabor *VD38*
290 Zeb] zeb et *SG670*
291 psalmana *V630; P9629*
292 dixerunt] dixerunt nobis *SG670*
293 illos *I83; VD38; SG670*
294 rotam] rotam et *korr. aus* rotam *SG670*
295 *am Rande* In furore et ira *VD38*
296 turbine tuo conturbabis] ira tua turbabis *V630*
297 tua *P9629*
298 Implet *P9629*
299 eorum *V630; P9629*
300 ignominiam *I83*
301 quaerent *korr. aus* quaerunt *SG670*

302 nonomen *P9629*
303 tibi *korr. aus* tuum *P9629;* tibi *SG670*
304 solus *fehlt I83; VD38; SG670*
305 nos *fehlt SG670*
306 et *fehlt I83; SG670*
307 et ecclesiae raptores *fehlt V630*
308 matre *P9629*
309 anathematizatus *O93*
310 repellimus *I83*
311 rei *korr. aus* re *P9629*
312 facientibus *korr. aus* faciuntibus *V630*
313 *am Rande* Similis Equalis *VD38*
314 agentibus *V630*
315 conpraehendet *korr. aus* conpraehendit *P9629;* compraehendet *SG670*
316 iuxta apostolum in caritate] in caritate iuxta apostolum *VD38*
317 *am Rande* Via Rectitudine *VD38*
318 per *VD38*
319 recedere *korr. aus* cedere *V630*
320 quia *korr. aus* qui *N442*
321 sententia *I83*
322 *am Rande* perfecta *VD38*
323 haec] haec est *SG670*
324 *am Rande* Maxime *VD38*
325 *am Rande* Nutrienda *VD38*
326 confovenda *SG670*
327 hominibus *SG670*
328 Haec] Haec est *korr. aus* Haec *SG670*
329 probatur *N442; I83; VD38; SG670*
330 *am Rande* Corrumpenda *VD38*
331 *am Rande* Regulam *VD38*
332 fidei christianae percepit ab auctoribus suis, apostolorum Christi] fidei percepit ab autoribus suis apostolorum *korr. aus* fidei *V630*
333 percipit *P9629*
334 actoribus *O93; P9629*
335 apostolorum Christi] apostolis christiane religionis praecepit *korr. aus* apostolorum christiane praecepit *SG670*
336 *am Rande* Incorrupta *VD38*
337 *am Rande* Usque in finem *VD38*
338 finetenus *korr. aus* fine tenemus *V630*
339 *am Rande* Promissionem *VD38*
340 in *fehlt VD38*
341 *am Rande* Locutus *VD38*
342 factus *O93;* fatus *korr. aus* factus *V630;* fassus *korr. aus* factus *P9629;* fassus *I83*
343 *interlinear* dicens *VD38*
344 satanas *N442*
345 *am Rande* Postulavit *VD38*
346 ut cribraret vos] vos ut cribraret *P9629*
347 quasi *I83; SG670*
348 cribat *P9629*
349 Ego autem *korr. aus* Ego *P9629*
350 deficiat *korr. aus* deficiet *SG670*
351 aliquando] aliquando conversus *korr. aus* aliquando *V630;* aliquando conversus *SG670*
352 *am Rande* Perseverare *VD38*
353 *am Rande* Ministerio *VD38*
354 dispensatione *korr. aus* dispensationem *V630*
355 et *fehlt SG670*
356 *am Rande* inimicis *VD38*
357 *am Rande* Resistere *VD38*
358 re *P9629*
359 numquam a *korr. aus* numquam *V630*

360 fides *korr. aus* fideles *P9629;* fides *korr. aus* fide *VD38*
361 est *fehlt SG670*
362 redemit sanguine] sanguine redemit *SG670*
363 defuturam *V630; P9629; N442*
364 suos *korr. aus* vos *V630;* suos *korr. aus* suo *P9629*
365 *am Rande* Parvitatis *VD38*
366 praecessores *I83; SG670*
367 *am Rande* parvitas *VD38*
368 *am Rande* Inequalis dissimilis *VD38*
369 est *P9629*
370 minima] minima sit *I83; SG670;* minima est *VD38*
371 *am Rande* imitatrix *VD38*
372 erit nobis] erit vobis *korr. aus* enim *V630*
373 ministeri *korr. aus* ministerii *N442;* misterii *V630*
374 quam *VD38;* quam *korr. aus* quae *SG670*
375 apostoli praedicaverunt] apostoli praedicavere *korr. aus* apostoli *V630*
376 negleximus *VD38*
377 erit nobis *korr. aus* enim *V630*
378 nobis si *korr. aus* nobis *VD38*
379 qui *O93; I83;* qua *korr. aus* quę *P9629;* quam] qui eam *korr. aus* qui eum *SG670*
380 *am Rande* Distribuere *VD38*
381 erogare *korr. aus* rogare *SG670*
382 numolariis *P9629*
383 iubemus *P9629; I83; VD38*
384 inbuere et *korr. aus* inbuere *O93;* iubere *VD38*
385 Quid in *korr. aus* Quid *SG670*
386 *am Rande* Iuditio *VD38*
387 *am Rande* Erubescimus *VD38*
388 confundimus *I83; VD38*
389 Quid erit *korr. aus* Quid *O93*
390 animabus *korr. aus* animalibus *P9629*
391 dominus *V630; N442*
392 *am Rande* Quesierit *VD38*
393 exigerit *P9629*
394 *am Rande* Adiuro *VD38*
395 et] et eos *korr. aus* et *SG670*
396 in *I83*
397 *am Rande* Morbus *VD38*
398 *am Rande* Asperitate *VD38*
399 aeveritate qua *korr. aus severitate VD38*
400 potestibus *P9629*
401 expurgetis *P9629*
402 ut *fehlt SG670*
403 *am Rande* Prefecerit (!) *VD38*
404 *am Rande* Peccato *VD38*
405 neglegentia *N442*
406 *am Rande* Deceptionis *VD38*
407 persuasionis *korr. aus* persuasiones *SG670*
408 vv. cc.] v. c. *SG670*